

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE İLKOKUL ÖĞRENCİ VELİLERİNİN YAŞADIĞI PROBLEMLER

THE PROBLEMS EXPERIENCED BY ELEMENTARY STUDENTS' PARENTS DURING DISTANCE EDUCATION

Narin BOZAN

Atatürk Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, narinbozan@gmail.com.

ORCID ID 0000-0002-1950-4570

Durmuş KILIÇ

Atatürk Üniversitesi/Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi/Temel Eğitim Bölümü/Sınıf Eğitimi
Anabilim Dalı, dkilic@atauni.edu.tr, ORCID ID 0000-0002-1217-1945

Özet

Bu araştırmanın amacı pandemi döneminde ilkokullarda yürütülen uzaktan eğitim sürecinde velilerin yaşadıkları problemleri incelemektir. Bu amaçla çalışma nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması ile çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında benzeşik örnekleme yöntemiyle çocuğu ilkokula giden 44 veli oluşturmaktadır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formları pandemi ve sokağa çıkma kısıtlamalarından dolayı sınıf öğretmenleri aracılığıyla Google Form ile velilere gönderilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi kod ve temalar oluşturularak analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre veliler ders cihazı ve internetin yokluğu, öğrencilerin yetersiz öğrenmeleri, çocuklarda dikkat dağınıklığını önleyememe, çocuklar asosyallik ve iletişimsizlik, teknoloji bağımlılığı gibi problemlerle karşılaşmışlardır. Velilerin bu problemlere baş edebilmek için destek olmaya çalıştıkları, imkanları doğrultusunda derslere erişime çalıştıklarını belirtmişlerdir. İlkokul öğrencileri için uzaktan eğitime yönelik önerilerde bulunmuşlardır. Küçük yaş grupları için yüz yüze eğitimin devam etmesi gerektiği, uzaktan eğitim süreci devam ederse her öğrenci için ders cihazı ve internet desteğinin yapılması gerektiği, öğretmenlerin ders anlatım stillerinin çocukların dikkatini çekecek şekilde olması gerektiği veli görüşlerinden elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, ilkokul, veli, Covid-19

Abstract

This research aims to examine the problems experienced by parents in the distance education in elementary school during pandemic period. For this reason, action research, one of the qualitative research designs, was used in this study. The sample group of the research is 44 parents whose children go to elementary school in 2020-2021 academic year and that were chosen with homogeneous sampling method. Semi-structured interview forms of the research were sent to the parents via Google Form through class teachers because of the pandemic and lockdown. The content analysis of acquired data was analyzed by building codes and themes. According to the research finding, the parents faced some problems such as absence of equipment and internet connection, inadequate learning and distractibility of students, increasing asocial children, communication problem in children, and technology addiction in children. The parents stated that they tried to support them to access the courses within means. They made suggestion for elementary school students. According to the parents' opinions, face-to-face education for young learners should continue, course equipment and internet support should be provided for each student in case of distance education and the medium of instructors should be attractive for students.

Keywords: Distance Education, Elementary, parents, Covid-19

1. Giriş

Toplumun gelişmesi açısından eğitim önemli bir yer tutmaktadır. Nelson Mandela'nın "Dünyayı değiştirmek için kullanacağınız en güçlü silah eğitimidir" şeklindeki tanımında eğitimin etkisine dikkat çekilmiştir. Özellikle artan nüfusla birlikte bilgiye ve eğitime olan ihtiyaç da artmıştır, eğitim

ihtiyacının karşılanması için toplumların çözümler üretmesi ve buna ek olarak da içinde bulunulan bilgi çağında yaşam boyu öğrenme ihtiyacının da karşılanması beklenmektedir (İşman, 2011). Kişinin öğrenmek istediği konuları, nerede, ne kadar sürede öğreneceğine kendisinin karar verebilmesi öğrenmeyi kolaylaştırabilen önemli bir etkidir (Auad, 2016). Teknolojideki gelişmeyle bilgiye istenilen zamanda ve yerde ulaşmanın önemi artmakta ve buna bağlı olarak yaşadığımız çağda iletişim ve teknolojideki gelişmeye karşı yüz yüze eğitimin yetersiz kalmasıyla uzaktan eğitim gündeme gelmiştir (T. Kışla et al., 2010).

Uzaktan eğitimin temelleri 1700'lü yıllarda mektupla öğrenim şeklinde başlayıp, 1980'lerde televizyon yayıncılığındaki gelişmelerle artmış ve 1990'lı yıllarda günümüzde teknolojinin gelişimiyle yaşam boyu öğrenmenin yaygınlaşmasıyla önemli bir yere ulaşmıştır (Elcil & Sözen Şahiner, 2014) ve Kışla, 2016). Yaşam boyu öğrenmeye büyük önem veren gelişmiş ülkelerde uzaktan eğitimle öğrenim sürekli bir hale gelebilmektedir (Kırık, 2014). Öğreten ve öğrenenin farklı ortamlarda olduğu ve çeşitli teknolojilerin kullanımıyla gerçekleşen uzaktan eğitimin köklü bir geçmişi olsa da teknolojinin ve internetin gelişmesiyle uzaktan eğitim yaygınlaşmaya başlamıştır (T. Kışla et al., 2010). Uzaktan eğitim ile işlenen dersler, senkron (eş zamanlı); eğitimde öğrenenler ile öğretmenler karşılıklı iletişim kurabilmekte, karşılıklı tartışabildiği, öğrenenlerin soru sorabildiği bir ortam mevcutken veya asenkron (eş zamansız) olarak eğitimde ise öğrenenin istediği zamanda ve istediği mekanda uzaktan eğitim sistemine internetten giriş yaptığı daha önceden anlatılan ders kayıtlarına sistemden ulaşabildiği aktif olarak sorular yöneltmediği eğitim şekli olmak üzere iki şekilde yürütülebilmektedir (Kurnaz & Serçemeli, 2020). Bu eğitimlerin ne şekilde yürütüleceği hangi araçların nasıl kullanılacağı, yerinin ve zamanının önceden bilinmesi gerekmektedir (Gökmen et al., 2016). Uzaktan eğitim kişiye çeşitli alternatifler sunar. Öğrenenin kendi isteğiyle öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirdiği, bireysel öğrenmenin yanında zamanı kullanmanın kişiye bırakıldığı, kişinin çok uzaktaki bir öğreticiye kolaylıkla ulaşma fırsatı verebilmesi, kolayca ders materyallerine ulaşabilmesini sağlar. Buna karşın uzaktan eğitimde bazı engellerde olabilmektedir. Çevrimiçi öğrenmenin tamamı teknolojik cihaza ve internete bağlıdır, kötü internet bağlantıları ve teknolojik cihaz eksikliğinde öğrencilerin ve öğretmenlerin çevrimiçi eğitime erişimleri engellenmektedir (Adedoyin & Soykan, 2020). Kişinin ekonomik yetersizliklerden dolayı gerekli teknoloji materyallerini sağlayamaması, internet ücretlerini karşılayamama ya da internete erişimi sağlayamama, teknoloji aletlerinin yeterli kullanım becerisine sahip olmadıklarında eğitimde sorunlar çıkabilmektedir (Gökçe, 2008). Bunun yanında yeterli dijital kullanım becerisine sahip olmayan öğrenciler ve öğretmenler, çevrimiçi öğrenmede geride kalabilirler (Adedoyin & Soykan, 2020).

Küresel dünyada özellikle pandemi dönemlerinde yaşanan salgının bulaşma hızını azaltmaya yönelik tüm kurumlarda çevrimiçi platformlara geçme çalışmaları başlamıştır. Bu salgın, tüm kurumları çevrimiçi platformlara geçmeye zorlayarak işletmelerin, spor faaliyetlerinin ve okulların küresel olarak fiziksel olarak kapanmasına neden olmuştur (Youngblood et al., 2001). Bu süreçte sosyal yaşamdan sağlığa ve hatta eğitime kadar salgının bulaşma hızını azaltmak için önlemler alınmaya çalışılmıştır. Alınan önlemlerde tüm dünyada ortak varılan düşünce de okulların kapatılmasıyla öğrencilerin bir araya gelip ve yakın temas durumunda virüsün bulaşma hızının artmasını önlemek ve sağlık alanında iş yoğunluğunu da düşürmek için okulların kapatılması düşüncesidir. Bu durumda öğrencilerin eğitimden geri kalmamaları için yüz yüze eğitimin yerine uzaktan eğitim ile dersler yürütülmeye çalışılmıştır (Öztürk Demir et al., 2020) & Yalnız et al., 2020). Bu Teknoloji ve

iletişimdeki gelişmeye bağlı olarak eğitim sınıf ortamında değil de teknoloji ve internet aracılığıyla gerçekleştirilmiştir (Saritaş & Barutçu, 2020). Uzaktan eğitim var olan engelleri kaldırarak kişilerin buldukları yerde, istedikleri zamanda, istediği hızda öğrenme fırsatı sunmuştur. Gelecekte uzaktan eğitimin örgün eğitimin destekleyicisi olmaktan çıkıp asıl eğitim yolu olacağı öngörülmektedir (Kurnaz & Serçemeli, 2020).

Uzaktan eğitime pandemiden önce daha çok yetişkin eğitimlerinde yer verilirken Çin'in Wuhan kentinde Aralık 2019'da ortaya çıkan COVID-19 virüsünün kısa sürede tüm dünyaya yayılmasıyla birçok ülkede okul öncesinden üniversiteye kadar yüz yüze eğitime ara verilerek web tabanlı uzaktan eğitime geçiş yapılmıştır (Akça et al., n.d. & Keskin & Özer Kaya, 2020). Uzaktan eğitim programların üniversitelere sağladığı bariz avantajlar arasında kayıtların ve karların artırılması, üniversiteye erişimin genişletilmesi, öğrenci teknolojik becerilerinin artırılması, öğretmenlerde öngörülen eksikliğin azaltılması, sınıfların aşırı kalabalıklaşmasının ortadan kaldırılması, altyapı maliyetinin azaltılması, öğrencilerin kendi hızlarında çalışmasına ve öğrenmesine olanak sağlaması yer alırken (Palvia et al., 2018) çevrim içi derslerde ders materyaline ve internete ihtiyaç duyulması ve maddi imkânlardan dolayı uzaktan eğitim materyali sağlayamama, internetin olmadığı ya da yetersiz olduğu yerlerde çevrim içi derslere ulaşmada sorunlar yaşanmıştır. Ayrıca ilkökul seviyesindeki öğrencilerin öz düzenleme becerilerinin yetişkinlere göre daha düşük olması uzaktan eğitim sürecinde de zorlanmalarına neden olmaktadır (Akça et al., n.d.). Bu yüzden ilkökul öğrencilerine ders anlatırken yetişkinlere anlatıldığı gibi anlatmamaya dikkat edilmesi vurgulanmakta ve ders sürelerinin çok uzun tutulmaması yönünde çalışmalar yapılmıştır (YILDIZ et al., 2021). Öğretmenler açısından da uzaktan eğitim süreci yüz yüze eğitime göre daha zor geçtiği öğretmenlerin öğrencilere ulaşma noktasında sorunlar yaşadığı ve bu süreçte çocukların eğitimlerinde velilere önemli görevler düştüğü görülmektedir. Özellikle küçük yaş grubunda yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitimde de veli ve okul işbirliği büyük önem taşımaktadır (Erol & Erol, 2020 ve Kuzu, 2020). Uzaktan eğitim sürecine ilişkin olarak daha önce öğretmen ve öğrenci görüşlerine ilişkin çalışmalar mevcutken ilkökul düzeyindeki öğrenci velilerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik yaşadıkları problemlere ilişkin yeterli çalışmalar bulunmamaktadır. Çalışmanın uzaktan eğitim sürecinin devam etmesi durumunda ilkökul düzeyinde uzaktan eğitimde yaşanan problemlerin veli görüşleri de dahil edilerek problemlere ışık tutmayı ve bu sayede eğitimde yaşanan aksaklıkların azaltılması amaçlanmaktadır. İlkokul öğrenci velilerinin çevrimiçi derslerde yaşadıkları problemlere ilişkin aşağıdaki alt amaçlara yanıt aranmaktadır.

1. Uzaktan eğitim hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
2. Uzaktan eğitimde karşılaştığınız problemler nelerdir?
  - 2.a. Problemlerin çözümü için varsa önerilerinizi belirtiniz.
3. Uzaktan eğitimin öğrencilerin öğrenmeleri üzerindeki yeterliliğini güçlü ve zayıf yanlarıyla açıklayınız.
4. Uzaktan eğitimin örgün eğitime göre hangi dezavantajları olduğunu düşünüyorsunuz?
  - 4.a. Bu dezavantajların üstesinden gelmek için neler yapıyorsunuz?

2. YÖNTEM

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni kullanılmıştır. Eylem araştırması sınıf, iş yeri, program gibi belirli bir ortamdaki belirli sorunun ele alınmasıdır (Merriam, 2009). Eylem araştırmasında amaç uygulamada karşılaşılan sorunları araştırma ve çözüm üretmektir (Yıldırım, A., şimşek, 2018). Uzaktan eğitim sürecinde velilerin karşılaştıkları problemlerin belirlenmesinde yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla derinlemesine incelenmiştir. Böylece velilerin karşılaştıkları problemler belirlenerek çözüm bulmaya çalışılmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu benzeşik örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Bu örnekleme yönteminde benzer özellikler taşıyan alt gruptaki bireylerin deneyimlerini tanımlanmasının istenmesidir (Seçer, İ., Ulaş, 2019). Bu bağlamda çocuğu ilkokula giden veliler seçilerek kendilerine gönderilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla soruları cevaplamaları istenmiştir. Sonuç olarak 44 veli görüşme formuna yanıt vermiştir. Araştırmaya katılan velilerin demografik özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Velilerin Demografik Özellikleri

Değişken	Kategori	N
Cinsiyet	Kadın	28
	Erkek	16
Eğitim Durumu	İlkokul	6
	Ortaokul	2
	Lise	12
	Üniversite	24
Meslek	Kamu	19
	Ev Hanımı	17
	Serbest Meslek	6
	Çalışmıyor	2

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak açık uçlu görüşme sorularının yer aldığı anket formu kullanılmıştır. Açık uçlu soruların yanıtları standart olmayıp cevaplar kişi tarafından esnek bir şekilde biçimlendirilir (Yıldırım, A., Şimşek, 2018). Görüşme formunda yer alan sorular problem durumuna bağlı olarak literatür taramasından sonra oluşturulmuştur. Dört sorudan oluşturulan görüşme formu araştırmanın amacına uygunluğunu belirlemek amacıyla alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşlerine göre gerekli düzeltmeler yapılmış olup ön uygulamayla dört veli ile görüşme yapılmıştır. Görüşmelerde formun anlaşılır ve sorunsuz olduğu görüldükten sonra asıl uygulamaya geçilmiştir.

Araştırmanın geçerliliğine yönelik olarak uzman görüşleri alınmıştır. Toplanan veriler ayrıntılı bir şekilde rapor edilmiştir. Doğrudan alıntılara yer verilerek sonuçları açıklamaya çalışılmıştır. Araştırma boyunca her aşamanın açık bir şekilde nasıl gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Verilerin nasıl analiz edildiği belirtilmiş olup bulgular farklı araştırmacılar tarafından da analiz edilerek sonuçlar değerlendirilmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan açık uçlu sorularla elde edilmiştir. Covid-19 salgın önlemlerinden dolayı ilkokullarda uzaktan eğitim uygulandığından dolayı velilere çevrimiçi hazırlanan formlar sınıf öğretmenleri tarafından gönderilmiş olup gönüllülük esasına bağlı olarak görüşleri alınmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

İçerik analizi ile verilerin analizi yapılmıştır. İçerik analizinde asıl amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım, A., Şimşek, 2018). Bu amaç doğrultusunda elde edilen veriler öncelikle okunmuş kodlamalar yapılmıştır. Daha sonra elde edilen kodlar arasında ilişkiye göre gruplandırılmış olup uygun temalar oluşturulmuştur. Elde edilen kod ve temalar bulgular kısmında yorum yapılmadan sunulmuştur. Son aşama da ise tanımlanan bulgular yorumlanarak tartışma ve sonuç kısmı yazılmıştır. Katılımcıların görüşleri kodlarda belirtilirken ve doğrudan görüşleri verilirken kolaylık olması açısından veliler “V” harfi ile kısaltılarak gösterilmiştir.

3. BULGULAR

Aşağıda, veli görüşlerinden elde edilen bulgular araştırmanın alt amaçları doğrultusunda sunulmaktadır. Uzaktan eğitim hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Araştırmaya katılan velilerin uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Velilerin Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüşleri

Tema	Kod	Frekans
Eğitim üzerindeki etkileri	Ev ortamına yansımaları (V1,2,3,5,9,13,20,24,27,29,31,35,36,38), Eğitim(V5,6,13,16,17,20,23,28,32,36,39,40), derse ilgisizlik (V40,43,44), kontrol ve takip (V38,39,41)	32
Sağlık ve duygularına yansımaları	Salgından korunma(V15,24,25,31,32,33,37,41), Duygusal(V12,26,30,34,35)	13
Kişiyeye yansımaları	İletişim(V17,24,26,30,34,35), Dikkat ve odaklanma(V2,4,7,20,33,36), Sorumluluk (V2,12,18,23)	16

Tablo 2 incelendiğinde velilerin uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri üç temada toplandığı ortaya çıkmıştır. Bu temalar eğitim üzerindeki etkiler, sağlık ve duygularına yansımaları ve kişiyeye yansımaları olarak isimlendirilmiştir.

Eğitim üzerindeki etkileri ile ilgili olarak velilerin uzaktan eğitim sürecinde eğitimden tamamen kopmadığı, çocuklarla beraber öğrendikleri, öğrencilerde dersleri anlamada zorlandıkları ve derse karşı olumsuz tutumlarının geliştiğini, ev ortamında çocuklarla derse ilgisizlikleri ve ders çalışmalarındaki yetersizliklerden dolayı sorunlar yaşadıkları bulunmuştur. Sağlık ve duygularına yansımaları ile ilgili olarak uzaktan eğitim sürecinin evden yürütülmesinden dolayı çocukların covid-19 salgınından korunduğu fakat duygusal olarak ev ortamında çocukların kızgın, saldırgan ve agresif davranışlar sergilediği görülmüştür. Kişiyeye yansımaları olarak uzaktan eğitim sürecinde çocuklarıyla iletişim sorunları yaşadıkları aynı zamanda çocukların canlı derslerde öğretmenle de iletişimde sorunlar yaşadığı bulunmuştur. Öğrencilerin canlı derslerde dikkat dağınıklığının fazla olduğu ve derse odaklanmadığı ders sırasında ders dışı uğraşlarda bulunduğu, öğrencilerin derse yönelik katılım ve öz sorumluluklarını yerine getirmediği bulunmuştur.

Velilerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerine ilişkin ifade ettiği görüşlerden bazıları şu şekildedir:

“Eğitimden uzak kalmamaları açısından iyi oldu evde olması benim kontrolümde olması iyi ama bu durum çocuk açısından sorunlar doğurdu” (V5), “Pandemi sürecinde yüz yüze eğitimin yerini tutmasa da uzaktan eğitimle öğrencilere akademik anlamda destek olmaktadır.” (V6), “Telefon ekranından dersleri sınıftaki gibi anlayamıyor.” (V17),

“hastalık sebebiyle salgının yayılmasını önlemiş oldu”(V37),

“Her ne kadar evde uzaktan eğitim çocukları sıkı da, covidten dolayı evde olmaları daha sağlıklı. Çocuklar evde eğitim görseler de öğretmenlerinin telefonla arayıp onları takip etmesi çok güzel” (V28), “pandemi sürecinde öğretmeni ve arkadaşlarını görmesi kaygı düzeyini azalttı”(V12)

“Pandemi sürecinde öğretmeni ve arkadaşlarını görmesi kaygı düzeyini azalttı”(V12), “Okul kapalı olması iyi sürekli evde olmalarından dolayı saldırganlaştılar.”(V33).

Araştırmaya katılan ilkokul veli görüşleri incelendiğinde velilerin uzaktan eğitim sürecinde çocuklarının okuldan tamamen kopmamış olduklarını sürekli evde kalmalarından dolayı da agresif, saldırgan ruh hali içerisinde oldukları, dünyada yaşanan Covid-19 salgınından evde kalarak korundukları sağlık açısından iyi olduğu görüşleri ortaya çıkmaktadır. Bu bulgulara göre velilerin uzaktan eğitim sürecinde çocukların sağlığı açısından ve tamamen eğitimden kopmaması açısından olumlu görüşler belirtirken ev içinde çocukların davranışlarındaki değişiklikler ve eğitimden çok verim alamadıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

Velilerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Yaşadıkları Problemler Nelerdir?

Araştırmaya katılan velilerin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları problemlere ilişkin görüşleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Uzaktan Eğitimde Yaşadığınız Problemler

Tema	Kod	Frekans
Teknolojik Donanım Yetersizliği	İnternet yetersizliği (V3,4,5,6,8,13,14,15,21,24,25,31,38,42,43), Ders aracı yetersizliği (V3,4,6,8,11,13,20,22,24,28,30,31,35), Altyapı sorunları (V9,16,17,19,20,21,22,24,25,29,33,34,36,42,43).	43
Eğitime Yansımaları	Yetersiz öğrenme (V1,4,18,23,27,32,41), derse ilgisizlik (V1,12,41,33,40,41,43,50), Dikkat ve odaklanma eksikliği (V4,5,7,10,18,19,24,27,35,38,41,43)	27

Tablo 3 incelendiğinde velilerin uzaktan eğitimde yaşadıkları problemlere ilişkin görüşleri iki temada toplanmıştır. Teknolojik donanım yetersizliği ve eğitime yansımaları isimlendirilmiştir. Velilerin çoğunun teknolojik donanım yetersizliğinden kaynaklı problem durumlarını belirttiği görülmektedir. Bazı veliler birden fazla okuyan çocuk olduğundan ve çocukların tek telefon ile derslere katılmadıkları bu durumda eğitimden verim alamadıklarını belirtmektedirler. Canlı dersler sırasında bağlantıdan kaynaklı dersten atıldıkları tekrar bağlandıklarında dikkat dağınıklığına ve bir süre sonra derse girmek istememelerine sebep olmaktadır. Fazla ekran karşısında kalmaları zihinsel yorgunluğa, göz şikâyetlerinin geldiğini belirttikleri görülmüştür. Telefon ekranından ders dinlemenin çok verimsiz olduğunu ekranın küçüklüğünden de kaynaklı olarak tam göremediklerini ve yetersiz öğrendiklerini belirtmektedirler.

Uzaktan eğitim sürecinde velilerin yaşadıkları problemlere ilişkin bazı görüşler şu şekildedir:

Teknolojik donanım yetersizliği:

“Her üç çocuğumun da derslerinin aynı saatlerde olduğu vakit maalesef üçü arasında tercih yapıp birinin canlı dersine katılmasını sağlıyoruz diğerleri giremiyor çünkü evde sadece bir tane bilgisayarımız var ve şartlar yüzünden geri kalabiliyorlar.”(V11)

“Çocuklar adapte olamıyor uzaktan eğitim ve okul onlarda belirsizliği bilgisayara bağımlılığı arttırdı. Deşarj olamadıklarından gerginlik her şeyimize yansıyor. Küçük yaşlarda birden bu kadar uzun süre ekranda kalma sıkılmaya sonuçlandı. Eğitimcilerde bu yöntemi yeni denediklerinden onlar içinde sıkıntılar yaşanıyor.”(V27)

“Evde kullanabileceğimiz herhangi bir teknolojik alet(tablet, bilgisayar vs.) bulunmamaktadır. Telefon ile girmekte sorun yaşanmaktadır. Evde internet kesintisi sürekli yaşanmaktadır. Eba ya çoğu zaman giriş yapmakta zorlanmaktayız.”(V31)

“İnternette kopmalardan dolayı bağlanamama sorunları ile karşılaşyoruz” (V42)

“Ödevleri yaptırmakta zorlandık. Çocukların göz ağrısı şikâyetleri oldu. Teknoloji bağımlılığına sebep olabilir. Ekran karşısında ders dışında uğraşları oluyor. Derse odaklanamıyor. Ekonomik şartlar eşitsizliğe yol açtı ve imkân olmayan tablet, İnternet, telefon yapamayıp derse katılamadı.”(V43)

“Velilerin ders sırasında arka tarafta gürültüsüz bir ortam sağlayamadıkları, saygı sınırlarını zorlayıcı derse müdahale durumlarının yaşanması, ev ortamının rahatlığı gereği çocukların kuralları esnetebilmeleri sebebiyle dersten uzaklaşmalarına sebep oluyor. İnternet bağlantı problemleriyle ders yapamama, sosyalleşmenin önemli olduğu yaş gruplarında bazı gelişimsel problemlerin yaşanabilmesi, interneti veya bilgisayarı olmayan çocukların eğitim haklarına kavuşamaması gibi olumsuzluklar sıralanabilir”(V12).

“Çocuğuma hiçbir katkısı yok bir şeyler öğrenmesi için kendine olan güvenini kaybediyor” (V32).

“Çocukların kendini yeterince derse vermemesi”(V40).

“Uzaktan eğitimde yaşanan en büyük sıkıntı İnternet ve bağlantı problemleridir”(V42)

“Ders saatinde acil işlerimiz çıktığında dışarı çıkamıyoruz. Çocuğu her dersin başına oturtmak oldukça zor oluyor. Ayrıca da çocukların bu şekilde pek verimli bir ders işlediklerini zannetmiyorum”(V1).

Araştırmaya katılan velilerin yaşadıkları problemler incelendiğinde velilerin büyük bir çoğunluğunda ders araç gerecinin yetersizliğinden dolayı derslere katılmakta zorlandıkları, internet bağlantısından kaynaklı sorunlar yaşandığı, çocukların derslere katılmakta isteksiz oldukları, ekran karşısında odaklanmada sorunlar yaşandığı bulgularına ulaşılmıştır.

Velilerin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları problemlere karşı çözüm önerileri nelerdir?

Velilerin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları problemlere ilişkin görüşleri tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Problemlerin çözümü için varsa önerileriniz nelerdir?

Tema	Kod	Frekans
Ders araç-gereç materyallerinin sağlanması	Cihaz desteği(V4,5,6,11,13,14,19,21,28,30,31,37), İnternet desteği(V4,5,6,11,19,21,28,31,37,38,42), Alt yapı sorunlarının giderilmesi (V14,19,29,38)	27
Öğretim stratejileri ve uygulama şekilleri	Takip ve gözlem (V2,3,38), Yüz yüze eğitim (V9,20,25,29,33,34,40,43), ders uygulaması (V7,10,12,16,17,18,22,23,24)	20

Tablo 4 incelendiğinde velilerin uzaktan eğitimde yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerilerine yönelik görüşleri incelendiğinde iki temada gruplandırıldığı görülmüştür. Bu temalar ders araç gereç materyallerinin sağlanması ve öğretim stratejileri ve uygulama şekilleri diye adlandırılmıştır. Ders araç gereç materyallerinin sağlanması ile ilgili olarak velilerin cihaz ve internet desteğinin sağlanması probleme ilişkin çözüm olabileceği görüşleri belirtilmiştir. Velilerden gelen görüşler incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinde velilerin ve öğretmenlerin çocukları takip etmesi, derslerin anlatımında daha eğlenceli şekilde öğrencilerin dikkatini çekecek şekilde verilmesi çözüm olabileceği buna karşın öğrencilerin teknik olarak uzaktan eğitimde zorlandıkları küçük yaş grupları için yüz yüze eğitimin devam etmesi gerektiği yönünde görüşler bildirilmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinde velilerin yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerilerinden bazı görüşler aşağıda verilmiştir.

“Tüm öğrencilere gerekli internet alt yapısı ve bilgisayar veya tablet sağlanmalıdır”(V6).

“Dersin çocukların ilgisini daha fazla dikkat çekerek daha fazla materyal kullanarak odaklanması sağlanabilir”(V10)

“Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmalıdır. Durumu düşük olan öğrenciler için de gerekli materyallerin sağlanması.”(V31)

“İlkokullarda yüz yüze eğitime geçilmesi”(V9,21,33,34,40)

“Dersi daha ilgi, dikkat çekici ve eğlenceli hale getirerek derse katılım isteğini artırarak bu problemleri aşabiliriz”(V43)

“Yüz yüze eğitim. Çocuklar arkadaşlarını görmeye ihtiyaç duyuyor. Evde sıkıntı basıyor derste verim alamıyorlar”(V44)

Araştırmaya katılan velilerin uzaktan eğitimde yaşadıkları problemlere çözüm önerileri incelendiğinde; öğrencilere uzaktan eğitime yönelik ders cihazı (tablet, bilgisayar vs) ve internetin sağlanması alt yapı sorunlarının giderilmesi uzaktan eğitimde çözüm olabileceği bulgusuna ulaşılmıştır. Uzaktan eğitimde kalabalık sınıflar yerine küçük gruplarla eğitimin daha verimli olabileceği, öğretmenlerin uzaktan eğitimde dersleri farklı materyallerle işleminin daha verimli olabileceği bulgularına ulaşılmıştır. Bazı veliler ise küçük yaş gruplarında uzaktan eğitimde öğrencilerin zorlandığı yüz yüze eğitimin olması gerektiği yönünde görüş bildirdikleri bulguları elde edilmiştir.

Uzaktan eğitimin öğrencilerin öğrenmeleri üzerindeki güçlü ve zayıf yanlarını açıklayarak sizce öğrenme için yeterli midir?

Uzaktan eğitimin öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde güçlü-zayıf yanlarını ve öğrenme için yeterliliğine ilişkin veli görüşleri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Uzaktan eğitimin öğrenme üzerinde güçlü-zayıf yanları ve öğrenme için yeterliliği

Tema	Kod	Frekans
Uzaktan Eğitimin Güçlü Yanları	Derslerden kopmaması(V2,24,29,33,35), Teknoloji kullanımının gelişmesi(V13,42)	7

Uzaktan Eğitimin Zayıf Yanları	Yetersiz öğrenme (V2,4,5,6,8,9,10,13,18,21,23,29,32,33,39,40), dikkat ve odaklanamama (V7,29,31,43), Derse karşı ilgisizlik(V14,26,30,31,34,36,37,43),	28
Öğrenme için yeterliliği	Yetersiz öğrenme (V2,4,5,6,8,9,10,13,18,21,23,32,33,39,40,29), İletişim-etkileşim eksikliği(V10,11,24,42,44), Dikkat ve Odaklanma problemi(V5,13,18,33), Teknolojik sorunlar(V3,13,14,17,41)	30

Tablo 5 de görüldüğü gibi uzaktan eğitimde velilerin uzaktan eğitimin öğrenme üzerine etkisi ve yeterliliğine ilişkin görüşleri üç tema altında toplandığı görülmüştür. Bu temalar uzaktan eğitimin güçlü yanları, uzaktan eğitimin zayıf yanları ve öğrenme için yeterliliği diye adlandırılmıştır. Uzaktan eğitimin güçlü yanları incelendiğinde salgın sürecinde eğitimin devam ettiği ve çocukların derslerden tamamen kopmasının engellendiği ve teknoloji kullanım becerilerinde gelişmeler olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Uzaktan eğitimin zayıf yanları ile ilgili olarak ilkokullarda yetersiz öğrenmenin görüldüğü, çocukların dikkat ve odaklanma sorunu yaşadıkları ve uzaktan eğitimde derslere ilgi duymadıkları bulgularına ulaşılmıştır. Öğrenme için yeterliliği incelendiğinde; öğrenmenin yetersiz olduğu, iletişim ve etkileşim eksikliğinin olduğu, dikkat ve odaklanmada problemlerinin yaşandığı, teknolojik sorunlara bağlı olarak aksaklıklar yaşandığı bulgularına ulaşılmıştır.

Velilerin uzaktan eğitimin öğrenme üzerindeki etkisi ve öğrenme için yeterliliğine ilişkin bazı görüşleri aşağıda verilmiştir.

“Kesinlikle tam bir öğrenme sağlamıyor çünkü çocuklar sürekli ortamdan kopuyor. Güçlü yani da bu pandemi ortamında az da olsa derslerden kopmamış olması öğrenme için kesinlikle yeterli değil çünkü öğrenciler gerekli öğrenebilme seviyesine ulaşamıyor kopukluklar yaşıyor.” (V2)

“Öğretmen ve arkadaşlarıyla aynı ortamı paylaşması öğrenmede başarıyı arttırmakta motivasyonu güçlendirmektedir. Özellikle alt sınıfların öğrenmesi için birebir temas gerekli olduğundan öğrenci yeterli öğrenmeye ulaşamamaktadır. Öğrenme için yetersiz çünkü öğretmenin sınıf içinde jest ve mimiklerinden yoksun ve göz göze temas olmayınca yeterli öğrenme gerçekleşmemektedir”(V6).

“Güçlü yönü evinde ve daha rahat bir şekilde derse giriyor. Zayıf yönü ise okul ortamındaki iletişim giz teması ve samimiyet ortamının oluşmaması”(V28).

“Maalesef ki hiçbir güçlü yani belirtmeyeceğim. Normal eğitim sürecinde dahi teknoloji bağımlılığının oluşma endişesini yaşıyorken bir ebeveyn olarak, uzaktan eğitimde bunun önünü alamamaya başladık. Öğrenciler de dikkat, odaklanma problemi yasandı. Sadece belirli derslerin uzaktan işleniyor olması ile çocuklar duygusal zeka alanına hitap eden hiçbir şeye zamanla tepki verememeye başladı. Analitik düşünme becerisi zaten sürekli değişen müfredatlarla sekteye uğramıştı ki bu süreçte daha da çok gerileme gösterdi. Öğrenme için Hayır kesinlikle yeterli değildir. Sosyo ekonomik nedenden tutalım da eğitim kalitesine kadar birçok neden yazılabilir. Uzaktan eğitim sadece belirli bir yaş seviyesine gelen öğrenciler için yeterli olabilir denilebilir. Ama 18 yaşına kadar ki öğrencilerin yerinde yaparak yaşayarak öğrenmeleri gereklidir. Pürüzlü bir masayı dokunarak

öğrenebilir, ayırt edebilirsin. Soyut düşünme becerisine ulaşamayan küçük yastaki öğrencilere pürüzlü masa da vardır deyip dersi sonlandıramayız”(V31)

“Yüz yüze eğitimde öğrenci istemese de dikkatini veriyor. Uzaktan eğitimde öğrenci ciddi olmayabiliyor. Öğrenme için yeterli değil. Hiçbir şey gerçek ortamın yerini alamaz. Sanal ortam gerçeklikten uzak.”(V38).

“Güçlü yanlarını görememekle birlikte sadece teknolojik gelişim açısından az da olsa güçlü yönü bulunabilir. Zayıf yönlerinden bahsetmek gerekirse okuldaki gibi etkin, aktif öğrenmeler ne yazık ki bulunmamaktadır. Öğrenme için yeterli değil çünkü yeterli değildir çünkü eğitim sistemimiz yapılandırmacı yaklaşımı ele aldığı ve uyguladığı için uzaktan eğitimde öğrenci aktifliği yaparak, yaparak yaşayarak öğrenme ve işbirlikli öğrenmeler gerçekleşmiyor bu açıdan yeterli görmüyorum.”(V43).

“Odaklanamama, öğretmene anında soru soramıyor, ekran açıkken kamera kapalı, ders dışında bir şeyler yapıyor gibi zayıf yanları var. Soğuk yerlerde evde kalması gibi güçlü yani var öğrenme için yeterli değil. Yüz yüze eğitimde öğretmen ile öğrenci arasında oluşan iletişim uzakta yok. Robottan dinler gibiler. Yüz yüze eğitimde öğretmen sayesinde çocuklar okulu ve dersleri çok sevebilirken uzaktan eğitimde koştular.”(V44).

Araştırmaya katılan velilerin görüşleri incelendiğinde uzaktan eğitimin güçlü yanlarını yetersiz buldukları çocukların evden derse katılmalarının sağlık açısından iyi olduğu kadar ev ortamında derse katılmanın çocuklarda gerekli disiplin sağlanmadığı rahatlıktan kaynaklı dersten gerekli öğrenmeyi sağlayamadıkları kameraların kapalı olmasından kaynaklı ders dışında uğraşlar olduğu, anında dönüt alamadıkları ve göz temasının olmaması da öğrenme için yetersiz olup uzaktan eğitimin zayıf yanları olarak ortaya çıktıği görülmüştür.

Uzaktan eğitimin örgün eğitime göre hangi dezavantajları olduğunu düşünüyorsunuz?

Bu dezavantajların üstesinden gelmek için neler yapıyorsunuz?

Uzaktan eğitimin örgün eğitime göre dezavantajlarının neler olduğu ve dezavantajların üstesinden gelmek için velilerin neler yaptıklarına ilişkin görüşleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Uzaktan eğitimin örgün eğitime göre dezavantajları ve velilerin dezavantajların üstesinden gelebilmek için neler yaptıkları

Tema	Kod	Frekans
Sosyal Duygusal Alan	Sosyallikten uzaklaşması (V7,10,12,13,25,28,29,31), İletişim eksikliği (V6,24,33,39,40)	13
Teknoloji	Teknoloji bağımlılığı (V25,28,37,44), İnternet ve cihaz eksikliği (V23,35,37)	7
Öğrenme	Derse ilgisizlik (V6,19,23,26,32,33,40), ders süreleri (V34,36), öz sorumluluk (V2,27,34,36,42)	14
Destek	Yardımcı olmak (V1,4,5,8,9,11,12,13,14,16,17,19,22,23,24,25,26,28,29,32,36,38,40), Oyun	32

(V7,27,31,42),
(V2,10,21,30,39)

Çaresizlik

Tablo 6 incelendiğinde velilerin uzaktan eğitimin örgün eğitime göre dezavantajları ve bu dezavantajlar ile karşılaştıklarında neler yaptıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde dört temada olduğu ortaya çıkmaktadır. Sosyal duygusal alan adlı temada veliler çocuklarının uzaktan eğitim sürecinde sosyal ilişkilerinde gerileme olduğu, arkadaşlarıyla iletişim kuramadıklarından asosyal olduklarını, iletişim eksikliğinden çocukların yalnızlaştığı ve içine kapandıklarına yönelik bulgulara ulaşılmıştır. Teknoloji adlı temada internet ve cihaz yetersizliğinin dezavantaj olduğu ve çocukların fazla teknoloji cihazları kullanmalarından dolayı teknoloji bağımlılığı olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Öğrenme temasında veliler çocuklarının yeterince öğrenemediği, derse karşı ilgi duymadıkları, ders saatinde ders dışında uğraşlar edinmeleri öz sorumluluk almada dezavantaj olarak ifade edilmiştir.

Velilerin büyük çoğunluğu dezavantajlara yönelik olarak çocuklara yardımcı olmaya çalıştıkları oyun oynayarak rahatlama ve sağlama çalışmalarını bulgularına ulaşılmıştır buna karşın bazı velilerin sürece karşın kendilerini çaresiz hissettikleri, bir şey yapamadıklarını çaresizce bu sürecin bitmesini beklediğine yönelik bulgulara ulaşılmıştır.

Velilerin uzaktan eğitimin örgün eğitime yönelik dezavantajları ve dezavantajların üstesinden gelmek için neler yaptıklarına ilişkin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“Sınıf içi atmosferden yoksun öğrenme yeterli düzeyde oluşmamaktadır. Akran öğrenme ortamı oluşmadığından dezavantajlı bir hal almaktadır”(V6)

“Çocukların sosyalleşmemesi çocukların kendini daha iyi ifade edemeyişi bunlar çocuklar için dezavantajdır”(V10)

“Uzaktan olunca çocuk o dakikada sürekli farklı bir şeyle uğraşiyor ve tarafımızca uyarınca çocukta sürekli bir dıştan uyarılma olunca sorun oluyor.”(V18)

“Öğrencilerimizin birbiriyle olan etkili iletişim koptuğundan öğrenme de sadece derste görülebilen kadarıyla yetinmek zorunda kalıyor”(V25)

“Çocuklar zaten sosyal değillerdi oyun oynamazlardı şimdi tümünden teknoloji esiri oldular”(V26)

“Dikkat dağılımı ödev yapmada isteksizlik derse ciddi yaklaşmama kavrama sorunları sıranın kendisine gelememekten kaynaklı sorunlar en önemlisi de sosyal iletişimi yaşayamaması vb.”(V27)

“Yüz yüze iletişim daha sağlıklı ve daha samimidir. Öğretmenin öğrenci ile göz teması kurup ders işleme daha verimlidir bence.”(V28)

“Kişisel ilişkilerin ve derslere karşı ilgi çekmenin zor olduğunu düşünüyorum. Ayrıca çocuklarda kuralları kazandırmanın ve takip etmenin daha zor olduğunu düşünüyorum. Uzaktan eğitim ilkokullarda asla yüz yüze eğitimin yerini tutamaz”(V33)

“Örgün eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitimde sürekli ve aşmamalıdır fakat yine burada öğrenci aktifliğini hissetmediğim için dezavantaj olarak görülebilir”(V43)

“Asosyal çocuklar yetişiyor. Teknoloji bağımlılığına neden oluyor. Anne-baba ile iletişimlerde sorunlar oluyor. Örgün eğitimde okulda yaşadıkları anılarını paylaşırken uzaktan eğitimde yok”(V44)

4. TARTIŞMA

Araştırma bulgularına göre velilerin uzaktan eğitimde yaşadıkları problemler belirlenmeye çalışılırken öncelikle velilerin uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri alınmıştır. Alınan görüşlere bağlı olarak eğitim üzerindeki etkiler, sağlık ve duygularına yansımaları, kişiye yansımaları olarak üç tema ortaya çıkmıştır. Veliler uzaktan eğitimi COVID-19 salgınıyla gördüklerini ve bu duruma da hazırlıksız yakalandıklarını dile getirdikleri görülmüştür. Veliler için uzaktan eğitim COVID-19 salgınına bağlı olarak çocuklarının evde olmalarının sağlık açısından salgından korunduğunu evde kalmalarından dolayı uzaktan eğitimin devam etmesi çocukların okuldan tamamen uzaklaşmadan eğitim görme fırsatı sunmuştur. Bu sonucu destekleyen araştırmalardan bir tanesi de Balaman & Hanbay Tiryaki, (2021)'de yaptığı çalışmada öğretmenlerin uzaktan eğitim üzerine öğrencilerin tam öğrenmeden ziyade eğitimden tamamen kopmalarının engellendiğine değinmektedir. Çocukların evde eğitim almaları akademik anlamda katkı sağlayacaktır ve derslerden geri kalmaları önlenmiş olacaktır.

Velilerin uzaktan eğitimde yaşadıkları problemlerde velilerden gelen görüşlere göre en çok yaşanan problem uzaktan eğitime yönelik uygun ders araç gerecinin olmamasıdır. Bazı veliler çocukların küçük olmalarından dolayı bilgisayarlarının olmadığını ve kendi telefonlarından derse giriş yapmaya çalıştıklarını belirttiler. Fakat telefon ekranının küçük olması öğrencinin öğretmenini bile tam göremeyişi öğrencide derse karşı ilginin azalmasına sebep olduğu ve ders esnasında dikkatini veremediğini belirttiler. Bu durumda uzaktan eğitim öğrencilerin okuldan, derslerden tamamen kopmalarının engellenmeye çalışma olsa da ders araç gereç yetersizliği büyük bir problem olarak ortaya çıkmaktadır bazı öğrencilerin de derse giremediği belirtilmiştir. Velilerden bazıları bu durumdan dolayı derslere katılım sağlayamadıklarını çocuklarının arkadaşlarından geri kalması, ilerde sınavlarda düşük puan alabileceklerini ve kendilerinin bu probleme çözüm bulamadıklarından dolayı yaşadıkları üzüntüyü dile getirdiler. Uzaktan eğitim sürecinin salgından dolayı çocuklarının evde olması hastalıktan korusa da imkan yetersizliğinden dolayı derslere katılamamak büyük sorun teşkil etmektedir. Bu sürecin biran önce bitmesi ve öğrencilerin okula dönmesinin iyi olacağı ya da imkan yetersizliğinden dolayı teknolojik donanım desteğinin yapılmasının bu probleme çözüm olabileceği ve öğrenciler arasında fırsat eşitliğinin sağlanması açısından çok önemli olduğu ifade edilmektedir. Cifuentes & Doris Shih, (2001) uzaktan eğitim üzerine yaptıkları doküman analiz çalışmasında uzaktan eğitimin avantajlarının yanı sıra teknolojik aksaklıkların olması öğrenmeye ilişkin dezavantaj oluşturabileceğini belirtmektedir. Teknolojik donanım eksikliği olmayan velilerde öğrencilerin derslerde öğretmenden bağımsız hareket ettiklerini öğretmenin uzaktan ders koordinasyonunda zorlandığını, çocukların aynı anda konuşmalarının fazla gürültüye sebep verdiğinden konuşmaların anlaşılmadığını bu yüzden derslerden verim alamadıklarını ifade etmekte.

Öğrencilerin ilkökul düzeyinde olması öz sorumluluk bilincinin yeterince gelişmemiş olması bu tür sorunların çıkabileceği belki zamanla uzaktan eğitim daha yaygın bir şekilde kullanılırsa hem öğrenciler hem veliler hem de öğretmenler açısından bu sorunlar en aza indirgenecektir. Abakan ve Işıktaş (2020)'de ilkökul öğretmenlerinin uzaktan eğitim kullanımına ilişkin çalışmalarında

öğretmenlerin %41'inin ilkököl için uzaktan eğitimin uygun olmadığını belirttikleri bulgusuna ulaşmışlar. Uzaktan eğitimin iyice planlanması gerektiğini hem öğretmenler hem de öğrenciler açısından gerekli teknolojik donanım ve alt yapı sağlanmasından sonra iyi olabileceğini belirtmişler. Bizim araştırmamızda da benzer olarak yaşanan problemlerde teknolojik donanım yetersizliğinin uzaktan eğitimde problem oluşturabildiği ulaşılan sonuçlar arasındadır. Velilerin uzaktan eğitimde yaşadığı problemler arasında yeterince öğrenememe ve dikkat dağınıklığı da yer almaktadır. Çocukların ders sırasında başka uğraşlar edinmeleri, dersten uzaklaşmasına sebep olmaktadır. Veliler ayrıca daha önce çocuklara telefon, tablet vs. vermemeye çalışırken uzaktan eğitim sürecinde ellerinden alamadıklarını ve çocuklarının teknoloji bağımlısı olduklarını belirttikler. Keskin & Özer Kaya, (2020)' nin yaptığı Covid-19 Sürecinde Öğrencilerin Web Tabanlı Uzaktan Eğitime Yönelik Geri Bildirimlerinin Değerlendirilmesi çalışmasında üniversite öğrencilerinin COVID-19 öncesine göre sosyal medyada ve televizyonda geçirdikleri sürenin arttığını belirttikler. İlkööl öğrencilerinde teknoloji kullanımında velilerin kaygılarının azalması için çocukları gözlemleyerek, internette geçirdikleri zaman diliminde neler yaptıklarını takip edebilirler. Güvenli internet portallarıyla zararlı ve çocuğa uygun olmayan sitelere girişler engellenebilir. Demir & Özdaş (2020)'de yapmış olduğu çalışmada EBA alt yapısının yetersiz olduğunu ve öğrencilerin alt yapı, cihaz yetersizliği, ders saatlerinin ev duruma uygun olmayışı gibi sorunlarla karşılaştıkları belirtilmektedir.

Veliler yaşadıkları problemlerden dolayı eğitimden yeterli verimi alamamaktadır. Uzaktan eğitim bulunan her yerde eğitime ulaşma imkanı sağlasa bile ekonomik şartlar bazen imkan vermemektedir. Belirtilen problemlerde cihaz yetersizliği, internet yokluğu ekonomik şartlara bağlı olarak yaşanan problemlerdir. Veliler imkanları el verdikçe destek olmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Çalışmamıza benzer olarak; Akça 2020'de yapmış olduğu ilkököl öğrencilerinin uzaktan eğitimde yaşadığı sıkıntılar çalışmada velilerin uzaktan eğitim sürecinde öğrencilere dersler ve yaşadıkları teknik sorunlarda destek olduğu sonucuna varmışlar. Ayrıca uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin sürekli evde olması asosyalleşmesine sebep olduğu ve iletişim sorunları yaşadıkları da dezavantaj olarak görülmektedir. Okul eğitim ve ortamının yanı sıra öğrencilerin akranlarıyla bir arada olduğu ve sosyal ilişkilerinin de geliştiği bir yerken uzaktan eğitim sürecinde öğrenciler sürekli evde kalarak ve arkadaşlarını sadece ders esnasında görmeleri iletişim ve sosyal gelişimlerini olumsuz etkilediğini belirtebiliriz. Erol & Erol, (2020)'de yaptıkları çalışmada sokağa çıkma yasakları ve okulların yüz yüze eğitime ara vermesiyle öğrencilerin arkadaşlarından uzak kaldıkları ve velilere göre çocukların arkadaşlık ilişkilerinin olumsuz etkilendiği bulgusuna ulaşmışlardır.

Velilerin yaşanan problemlere ilişkin çözüm önerilerinde küçük yaş gruplarının uzaktan eğitimde yeterince verim alamadığı veli desteğine rağmen çocukların derse katılımında ilgisizlik, isteksizlik, odaklanamama, dersten soğuma... vb. durumların ortaya çıktığı bu sorunlar yüz yüze eğitim ile çözüm bulabileceği yönündedir. En azından okulların ilkököl seviyesinde olan çocuklar için açık kalması, gruplar oluşturularak eğitim verilmesinin salgın riskine karşı da çözüm olabileceğidir. Uzaktan eğitim sürecinde ders anlatım şekilleri değiştirilebilmesi yüz yüze eğitim gibi ders anlatımı çocuğun dikkatini çekmemektedir. Çocukların uzaktan anlamadıklarını belirtirken çocukların da okula gitme istekleri belirtilmiştir. Keskin & Özer Kaya (2020)'de yaptıkları "Covid-19 Sürecinde Öğrencilerin Web Tabanlı Uzaktan Eğitime Yönelik Geri Bildirimlerinin Değerlendirilmesi" çalışmalarında üniversite öğrencilerin çoğunun (%84) uzaktan eğitimi yüz yüze eğitim kadar etkili bulamadıkları

%59,5'i alternatif çözüm olabileceği bulgularına ulaşılmış. Çalışma sonucu üniversite öğrencilerinin yaş ve gelişim seviyeleri ilkökul öğrencilerine göre daha yüksek olduğu, çoğunun bilgisayara sahip olması, derslere kolay ulaşabildikleri ama yüz yüze eğitim gibi etkili bulamaması ilkökul öğrencileri için öğrenmenin uzaktan daha zor olacağını desteklemektedir. Akça ve Akgün'ün (2020)'de "İlkökul Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Yaşadıkları Sıkıntılar" çalışmasında öğrencilerin uzaktan eğitime devam etmek istemedikleri ve canlı dersleri yetersiz buldukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Çalışma sonuçları benzer olarak ilkökul öğrencilerinin uzaktan eğitimde zorlandığı, verim alamadığı, öğrencilerin yüz yüze eğitimi istemeleri veli görüşleri tarafından da elde edilmiştir.

Uzaktan eğitimde olmazsa olmaz öneme sahip olan teknolojik ve internetin desteğinin yapılmasının öğrenciler açısından fırsat eşitliği sağlayacaktır. Ders cihazı, internet ve alt yapı sorunları öğrenmeye engel teşkil etmekle beraber çocukların bu durumda aileleri ile sorunlar yaşadığı ve ailelerin zor süreçler yaşamasına yol açmıştır. Afrouz ve Crisp (2020)'de sosyal çalışmalarda çevrim içi eğitim etkililiği yararları ve zorlukları üzerine yaptıkları çalışmada çevrimiçi eğitimin öğrencilerin kendi hızlarında çalışmalarına olanak verdiği, esnek oluşu ve ekonomik oluşundan dolayı avantajlı olduğu bulgusuna ulaşmışlar. Online öğrenmeye karşı zorunluluk hissi oluşmuştur ve eğitmenlere yeni roller ve yeni öğrenme stillerine başlanması gerekliliğine değinmektedir. Balaman ve Hanbay Tiryaki, (2021)'de öğretmenlerin uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri üzerine yaptığı çalışmasında uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini tutamadığı, alternatif olabileceği, öğrencilerin imkanları aynı olmadığından öğrenci motivasyonlarında düşüşler olduğu sonuçları benzer olarak desteklemektedir. Adedoyin & Soykan (2020)'de yaptıkları çalışmada uzaktan eğitimin geleneksel eğitimden farklı olduğu ve farklı eğitim ortamına göre eğitim ortamının yeniden tasarlanması gerektiği ve yeniden yapılandırılmasının önemine değinmektedir. Veli görüşlerine değerlendirilirken ders anlatım şekillerinin değiştirilmesi, daha dikkat çekici yollara başvurulmasının faydalı olabileceği çalışma sonuçlarını desteklemektedir. Demir & Özdaş (2020)'de yaptıkları çalışmada öğretmenlerin uzaktan eğitimi faydalı görmediği, öğrencilerde teknoloji bağımlılığına yol açabildiği görüşlerine ulaşmışlar. Uzaktan eğitimin olumlu yanlarının yanı sıra yaşanan problemler de göz önüne alındığında ders cihazının temel gereksinim olduğu maddi imkan yetersizliği öğrencilerin eğitimlerinin devam edebilmesi için devlet tarafından öğrencilere ücretsiz dağıtılabilmesi ve internet desteğinin dersler içinde kullanılabilir şekilde olması problemlere çözüm olabilecektir. Küçük yaş grupları için derslerin daha verimli geçmesi için ve çocukların dikkatleri düşünülerek ilgilerini çekebilecek şekilde çizgi filmler ile bazı ders videoları oluşturulabilir. Çocuklar okul ortamındaki sosyal ilişkisini uzaktan eğitimde yaşayamamaktadır. Sosyal gelişimleri açısından öğretmenlerin çocuklara derste daha çok söz hakkı tanınması, çocukları tanıma ve çocukların birbirini tanıyıp konuşabileceği sohbet edebilecekleri dersler planlanabilir.

KAYNAKÇALAR

- Abakan, R., Işıktaş, S. (2020). İlkokul Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Kullanımına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. 571-580.
- Adedoyin, O. B., & Soykan, E. (2020). Covid-19 pandemic and online learning: the challenges and opportunities. *Interactive Learning Environments*, 0(0), 1-13. <https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1813180>
- Afrouz, R., & Crisp, B. R. (2020). Online Education in Social Work, Effectiveness, Benefits, and

Challenges: A Scoping Review. Australian Social Work.
<https://doi.org/10.1080/0312407X.2020.1808030>

- Akça, G., Akgün, E., & Üniversitesi, B. (n.d.). İlkokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Yaşadığı Sıkıntılar. <https://www.hurriyet.com.tr/egitim/bakan-selcuk-uzaktan-egitim-okular-acildikten->
- Auad, D. (2016). Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi Öğretim elemanlarının uzaktan eğitimde hazırbulunuşluklarının önemi Giriş Bu çalışma sorumlu yazarın yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir . Çalışma aynı sahipliğinde gerçekleştirilen 3 . Uluslararası. 2, 52–70.
- Balaman, F., & Hanbay Tiryaki, S. (2021). Corona Virüs (Covid-19) Nedeniyle Mecburi Yürütülen Uzaktan Eğitim Hakkında Öğretmen Görüşleri. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 10(1), 52–84. <https://doi.org/10.15869/itobiad.769798>
- Cifuentes, L., & Doris Shih, Y. C. (2001). Teaching and learning online: A collaboration between U.S. and taiwanese students. Journal of Research on Computing in Education, 33(4), 456–474. <https://doi.org/10.1080/08886504.2001.10782327>
- Demir, F., & Özdaş, F. (2020). Examining Teachers' Opinions Related To Distance Education In The Covid-19 Process. Milli Eğitim, 49(1), 273–292. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.775620>
- Elcil, Ş., & Sözen Şahiner, D. (2014). Uzaktan eğitimde iletişimsel engeller. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 8012(1), 21–33.
- Erol, M., & Erol, A. (2020). Primary School Students Through The Eyes Of Their Parents During Covid-19 Pandemic. Milli Eğitim, 49(1), 529–551. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.766194>
- Gökçe, A. T. (2008). Küreselleşme Sürecinde Uzaktan Eğitim Asiye Toker Gökçe 1. D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 12, 1–12.
- Gökmen, Ö. F., Duman, İ., & Horzum, M. B. (2016). Uzaktan eğitimde kuramlar, değişimler ve yeni yönelimler. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi AUAd, 2(3), 29–51.
- İşman, A. (2011). Uzaktan Eğitim.
- Keskin, M., & Özer Kaya, D. (2020). Covid-19 Sürecinde Öğrencilerin Web Tabanlı Uzaktan Eğitime Yönelik Geri Bildirimlerinin Değerlendirilmesi. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 5(2), 59–67.
- Kırık, A. M. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye deki durumu. Marmara İletişim Dergisi, 21, 73–73. <https://doi.org/10.17829/midr.20142110299>
- Kışla, T., Sarsar, F., Arıkan, Y. D., Meşhur, E., Şahin, M., & Kokoç, M. (2010). Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemlerinde Karşılaşılan Problemler. E-Journal of New World Sciences Academy, 5(1), 1–18.
- Kışla, Tarık. (2016). Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. Ege Eğitim Dergisi, 17(1), 258. <https://doi.org/10.12984/eed.01675>
- Kurnaz, E., & Serçemeli, M. (2020). Covid-19 Pandemi Döneminde Akademisyenlerin Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Bakış Açıkları Üzerine Bir Araştırma.

Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, 2(3), 262–288.

Kuzu, Ç. İ. (2020). The Views Of The Parents On Primary School Distance Education Program (Eba Tv) Implemented During The Covid-19 Pandemic. *Milli Eğitim*, 49(1), 505–527. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.720556>

Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research : A Guide To Design And Implementation*.

Öztürk Demir, E., Kuru, G., & Yıldız Demir, C. (2020). Covid- 19 Pandemi Günlerinde Anneler Ne Düşünür Çocuklar Ne İster? Anne Ve Çocuklarının Pandemi Algısı. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD) Eurasian Journal of Researches in Social and Economics (EJSE)*, 2148–9963, 204–220.

Palvia, S., Aeron, P., Gupta, P., Mahapatra, D., Parida, R., Rosner, R., & Sindhi, S. (2018). Online Education: Worldwide Status, Challenges, Trends, and Implications. *Journal of Global Information Technology Management*, 21(4), 233–241. <https://doi.org/10.1080/1097198X.2018.1542262>

Saritaş, E., & Barutçu, S. (2020). Öğretimde dijital dönüşüm ve öğrencilerin çevrimiçi öğrenmeye hazır bulunuşluluğu : P andemi döneminde Pamukkale Üni versitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma Digital transformation in education and students ' readiness to learn online : A research o. *Journal of Internet Applications and Management*, 11(1), 5–22.

Seçer, İ., Ulaş, S. (2019). *Eğitim ve Psikolojide Araştırma ve Değerlendirme*.

Yalnız, N., Köseoğlu, E., Kaplanoğlu, A., & Altın, S. (2020). COVID 1Pandemisi Ve Hizmetçi Eğitim. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*, 24(EK-1), 81–82.

Yıldız, E. P., Çengel, M., & Alkan, A. (2021). Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Ortamlarının Kullanımına İlişkin Tutum Ölçeği. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(33), 132–153. <https://doi.org/10.26466/opus.811510>

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*.

Youngblood, P., Trede, F., & Di Corpo, S. (2001). Facilitating online learning: A descriptive study. *International Journal of Phytoremediation*, 22(2), 264–284. <https://doi.org/10.1080/0158791010220206>